

نووسینی :
معتم سألہی

رِیژہی

خیرانی تہ نیک کاردہ کاتہ سہر کاتی جولانہ وہ کہی واتہ ئەو ماوہی تہ نیک دە بخایہ نیت بە خیرانی بە کی دیاری کراو بوگورینی جینگہ کہی ، بە پی ی ئەم پە پوہندی بە تا خیرانی زیاد بکات کات کہم دە کات ہەر وہا پیچہ وانہ کہیشی راستہ .

ہەر وہا وو شہی (راستی) شتیکی ریژہی بہ ، چونکہ تائستہ تہرازوو بہ ک یان سہنگیک نی بہ پی ی ہە لہسہنگیترت بە لآم ئەم دیاردہ بہ لہ لایەن ہەندیک کہ سہوہ بہ شیوہ بہ کی ناریک تہ ماشا دە کریت و دە خریتہ کار بہو بیانووہی کہ گواہ (راستی) تہ نیک یاخود ماددہ بہ ک نی بہ کہ نہ گزرو مووتلہ ق بیت لہم تی پروانینہ تہ سکوہ بو ی دە چن و ئەو بہ راست دەزانن کہ مروف بو ی ہە بہ پی ی سوودو قازانجی خو ی بہ ہەموو کاریک ہەلسیت !

تہ گہر رووی دەمان لہو کہ سانہ بکہین ئەوا دە بیت بلین کہوا لہ کات و زہمانیک قوناخیکی ژانی مروف دا بہ پی ی چہند تیورو بیروکہ بہ ک گہ لیک نریکترن لہ چہند بوچوون تیوریکی دیکہ . جا بو یہ دە بیت ئەو بیروکہ و تیورانہی دە بنہ مایہی رہزامہندی خەلکانیکی زور خو یان لہ چہند دیاردہ بہ ک گیل ناکەن چونکہ خو یان وەکو خالی سەرہ تاو دەست پی کردن دە بنہ ہەوینی چہند ، راستی بہ کی تر ! وەبہو جورہ گەشو پەرہ سەندن ہەر لہ برہودا دە بیت :

تیگہیشتنو زانیاری مروف لہ جولانہ وہ بہ کی میژوونی دا بہ لہ ہەر قوناخیکی ژان دا لہ ناستیک و رادہ بہ کی لہنگہر گرتوودا بہ . بە لآم تارادہ بہ ک ویستی مروف و پیوستیہ کانی ئادہ میزاد . جیہانی مہنگی پی دەشلہ قینیت و وزوہ ہیزی

لہسالی (۱۹۰۵) ی زاینی دا زانای تہ لہمانی تہ لیرت ئەشتاین توانی پە ی بہ تیوری ریژہی بیات واتہ (النظریہ نسبیہ) . بہ پی ی ئەم تیورہ مہسەلہی کات و شوین راستی بہ کی نیسبین و موتلہق نین بوغموونہ گہر ہات و بہ تہ نیشت جوگہ لہ ئاویکدا برۆیت بہو مەر جہی ئاوە کہ بکہوینتہ لای دەستی چہ پتہوہ ، کاتی گہرانہوہت بہ ئاراستہ بہ کی پیچہ وانہی جاری پیشو ئەوا بیگومان جوگہ لہ کہ دە کہوینتہ لای دەستی راستہوہ . راست ، چہپ ، بان بن زور جاریش قہوارہ واتہ گہورہ نی و بچوکی ہەموو ئەم زاراوانہ بە گشتی ریژہی و نیسبین . زور ہەن پرسیار دە کہن و دە لئین گہر زہوی خر ، واتہ گونی بوایہ چۆن ئەوانہی دە کہونہ بنیوہ بہرنا بنہوہ ؟ بہم شیوہ بہ زور بہی نەخوینتہ واران گومان لہ خری زہوی دە کہن و بہ راستی نازانن . بە لآم دە بیت وەکو لہوہ پیش باسان کرد کہ شوین و جینگا نیسبین ہەر لہ بہر تہوہش مروف لہ سەر زہوی نەلہ سەرہوہ دە ژین و نە لہ بنہوہ جگہ لہ موگناتیسسی زہوی . بہ پی ی ئەم تیورہ جولانہ وہی تہ نەکان راستیہ کی سەدا سەدی نی بہ ، جی گورینی تہ نیک کہ بە جولانہ وہ ناودہ بریت راستیہ کہی بریتی بہ لہ گورینی شوینہ کہی بہ نیسبەت تہ نەکانی ترہوہ کہ نەگورن (ثابت) . جولانہ وہی تەن بہ چہند شیوہ بہ ک خو ی دەنوینت ، گہر لہ فرۆکہ بہ کہوہ بہردنیکان فری دا بہ خوارہوہ بہ نیسبەت فرۆکہ وانہ کہوہ بہردہ کہ بہ ہیلنکی راست بہردہ بیتہوہ ہەمان بہر بوونہوہ بہ نیسبەت بینہریک لہ سەر زہوی بہ ہیلنکی چەماوہ خو ی نیشان دەدات . بہ ہەمان جور کات و خیرانی ہاویکشہ بہ کی پیچہ وانہ (معادلة عکسیه) پیک دە ہین ، چونکہ

بزواندنی لی په پيدا ده کات . له راستیدا به ره و پش چوونی زانست و زانیاری ته عبیر له جوړی بوچوون نه ندیشه و بیرى ئاده میزاد ده کات له وسه رده مو چهرخه دا جالم روانگه یه وه درده که ویت که سره هلدانی چند زانیاریه که له راده یه کی راستی دا ده بن و ، خوئی مروف ریژه ی راستی بو داده نیت ، جابویه چندان بیرو زانست له سرده میکی ژانی مروف دا به راسترین و مه نتیق ترین زانیاری دانراون ، به لام روژی نه مرومان که سده ی بیسته مه و سده ی روکتیت و نه تومه رهی گه لی له و زانستانه داوه ته وه و نه مرو جگه له بیردوژ هیچ ناویکی تریان پی نابه خشریت لیره وه بومان پروون ده بیته وه که زانست و زانیاریش مایه ی ریژه ی یان تیدایه هیچ یه کیکیان بی که م و کورتی نه گه یونه ته پله ی ته کاممول ، جابویه له کونه وه هر زانیاریه که ته واکه وری تاقی کردنه وه و ته جروبه ی پش خوئی بووه . له کوندا باوه و ابو که نه نوم دابهش ناکریت و بچو و کترین به شی مادده یه ، به لام نه مرو سملیندراوه که دابهش ده بیست بو پروتون و نیوترون نه لیکتروان . دان نان به نیسیه ی زانستی نه وه ناگه یه نیت که نکولی له راستی ده کریت به لکو نه وه ده گه یه نیت که کاتیک ناتوانریت نه و په ری راستی بیتریت . به هوئی پهره سندن و پی گه بیسته وه ده گه یه زار اووه و روانینی تازه تر . له ژر کار یگری نه م بیردوژانه دا زور لا به بیانوی نه وه ی راستی شتیکی به رجه سته و زانراونی به پی شیلی گه لی دیارده ی واقعی ده که ن و ، خوئیان له زور مه سه له ی ره و او ره سن گیل ده که ن هروه ها تیروانینی نه زانیانیه یان له م تیوره گه لی ماف و هق ره و ده خه نه ژر لیوه وه له حیسانی خوئیانی ده سر نه وه . نووسه ری ژاپونی ناسراو (ریونسکی ئاکوتاچاوا) له چروکی (راشومون) دا په نجی بو ه مان مه سه له دریز کرده ده یه ویت هه قیک له جه نجالی بوچوونه ناراسته کافی خه لکی ده ریجات له م چروکه دا میریک به ده سستی ری گریک ده کوژی و ژنه که بشی له لایه ن ه مان ری گره وه نه تک ده کریت ، له کاتی لی کولینه وه له م مه سه له به هر یه کی له وانه ی ئاگایان له ره شه کوژه که بووه یا خود به شداریان کرده وه به جوړنکی تایه ت و جیاواز باسه که ده گپریته وه . کاتیک که گیانی میره کوژراوه که ناماده ده که ن به جوړنکی جیاواز به سه رها ته که ده گپریته وه جیاواز له و گپرانه وه یه ی که دار بریک ده یگپریته وه که سووریشه له سر نه وه ی به ته و او هقی له کوشتنه که ئاگادار بووه هه ریه که له ژنه که بش و جهرده که بش به شیوه یه کی جیاواز تر باسی لی ده که ن . . . به جوړه هه رکه سیک راستی کوشتنه که به پی ی

بوچوون و تیروانینی تایه ی خوینه وه ده یگپریته وه . ریازی فلسفه ی (بیرگاتیزم) زاده ی بیرى سرمایه داری روژناوایی به به تایه ی سرمایه داری نه مریکی . له کونالی سده ی نوزده هه م و سهره تای سده ی بیسته مده م فلسفه فه یه له لایه ن چند خاوه ن بیرنکی نه مریکایی یه وه سهری هه لدا ، وه کو (وه لیم جیمس) و (چارلس بیرس) و (جون دیوی) باوه رکه ران به م فلسفه فه یه نه وانه ن یا خود نه وانه بوون که تاقی کردنه وه به مه شخه لی ری ی ژان داده نین .

نه مانه راستی به سوودو به رزه وه ند داده نین به م پی یه نه م خاوه ن بیرانه باوه ریان به تاقی کردنه وه به کی ئاسو ته سکو به س چونکه هر به ره میک نه نجامی کارو تاقی کردنه وه به کی تایه ی به به لام لای نه مان سوود به خشه کانیان (واته سوود به خشی نه نجامی تاقی کردنه وه یه که) به راستی ده زانن و دانی خیری پیدا ده نین . خهونی گه وری سرمایه دار پاره و پولو کو کردنه وه ی مالانه ، په یتا په یتا هه ولی خو به رز کردنه وه ده دات . (هنری ئاده من) که یه کی که له براگاتیسته کان رووبه رووی نه و که سانه ده وسیت که لایه نگیری هه لوه شانده نه وه ی کویلا یه یی ده که ن و ده لیت : (ئابووری وولات پشت به لوکه ده به سیت هه روه ها لوکه ش پشت به به ندیتی ده به سیت جاله به ره نه وه ده بیست وولات به پی ی به ندایه یی هه لسووریت) (۱)

وه زعیه نویه کانیش (الوضعیون الجدد) پشت به تاقی کردنه وه ی رووت ده به ستن (وه وه زعیه نویه کان ده روانه زارواه گشته کان وه که یاسای پهره سندن کومل ، چین ، نه ته وه ، سرمایه داری ، جهنگ و گه لی شتی تر که ناچنه ژر رکیفی تاقی کردنه وه ، تانک به سه ری یه وه هه سستی پی ناکات بویه ناتوانریت راسته و خو راستی و ناراستیان به سملینریت پیویسته به پی ی بوچوون بچینه نیو کوملی «مانا داپوشراوه کان» یه وه (۲) ، هه رکه سه و به پی ی بوچوون و روانینی خوئی لایه نگیری چینایه یی تایه ی خوئی پیوانه ی بوداده نیت و په پره و ی ده کات . (هیکل راستی به نانیسته جی داده نیت رسروستیش به پرو پوچ ده بینیت و ده لیت پیویسته له سر مروف په نا به ریته لی کونالی بو موله ق بوگیان له و په ری پرشنگدار تیدای) (۳)

ئابووری سروشتی په یوه ندی به ره م هینان وه که بنیاتیکی ژروه کار ده کانه سر بنیاتی سهره وه وه کو جوړی بیرو باوه رو فلسفه وه نه خلاق و گه لی شتی تری مروف له سرده میکی دیاری کراودا . خاوه ن ئایدولوژیه که ده لیت : ئاسیاویک که به ده ست ده سووریت کومه لگایه کی ده ره به گیت ده داتی وه ئاشیک که به هه لم ئیش ده کات

کومه لگابه کی سرمایه داری پشه زایت ده داتی بی گومان هر قوناخیک لهو قوناخانه بش جوره بیرو باوهر و فلهسه فو نایدولوزیه تیک دادهر یزی و دهسه پینیت به سر نهو کومه له دا ، به جوریک که پاکي و قودسیه تیکی وه های ده داتی که به هیچ جوریک نه توانریت چهن و چونی له سر بکرت و گومانی تیابکه وی . بو نمونه ماوه به که له موه بهر که قوناخی دهره به گایه تیان دهری ، پیاوان ده بیزان دوان و سیان بگره زور جار ، چوار زیان ده هینا به لام روژی نه مرومان که قوناخیکی تره کی ده توانیت دوو زن بهینیت ؟

یاخود ریزی مانگا گه لی گهره به له هیندستان ، تهنانت سر برینی گهره ترین گومرا بونه هر هه مان مانگا نرخیکی تری هه به لای نیمه ، گومانی تیدا نی به که دابه شیوونی دارایی تم حوکمه ده کات لهو دوو ناوچه به دا ، چونکه دارایی هیندستان کره و به ره م هینانی شیرو ماست و کهره و جوره کانی تر گه لی قازانجتره له گورته که ی ، جا بو به تم دیارده به دینامیکیه تی وه رگرتوه و جوره قودسیه تیکی پی به خشراوه به پی تی پربوونی روزگار سپای ثابینی هه لگرتوه .

به هه مان شیوه چیژ وه رگرتن و جوانی نیسیه و موته قو وه ستاو نی به . چیژو جوانی ده گوریت له لای مروف ، له شویته که وه بو شویته کی تر ، وه له سرده میکه وه بوسه رده میکی که یاخود چیژ وه رگرتن و روانینی جوانی ده گوریت به گورانی ته من و پایه و راده ی روشنیرینی مروف . زور ناسایی به که جوری حه زو چیژی منال له گه له گوره دا جیاوازتره ، رهنگی زهوق نال و وال زیاتر سه رنجی منال راده کی شیت . نه مه له کاتیکدا که حه زیشی به پی تی ته منی ده گوریت ده بینین له کوربه پی دا شیر دایکی ده خوات دوی ماوه به که شه کراو و دوانی چای سارد ده خواته وه ناگه وه ربوونی که ده بیکانه چای گهرم و قاوه و بیره و سارده که فراموش ده کات . به وجوره حه ز و تام کردن له ته من دا رهنگ ده داته وه و توپوگرافی ناوچه بش حوکم ده کات له زور حه ز کردن دا ، ده بینین له لای خومان به هوی جوانی ناوچه که مانه وه و سروشتی رهنگاو رهنگی شویته که مانه وه خه لکی زیاتر حه ز به رهنگی نال و وال ده کن ، به تاییه تی ثافره تمان که هه میشه شه دای جوانین ، به لام له ناوچه ی بیاباندا ده بینین رهنگی خور زیاتر کاریگه رتره ، زور جار رهنگی جل و به رگیان له بهینی زهر دو نارنجی دا ده بیت هه ست کردنی جوانی له سرده میکه وه بو سرده میکی دیکه ده گوریت زهوق یونانیه کونه کان یاخود رومانیه کان له زهوق

نه مرودا ده گوریت و جیاوازتره ، تهنانت سهنگی جوانیش ده گوریت ، نهو جل و به رگی میله فی کوردمان نه مرو له بهری ده کات تاراده به کی که جیاوازی هه به له گه له نه وه ی که پیش په نجا سال یاخود شه ست سال له بهری ده کرد . وه کو دهره که ویت هه موو شیوه و ناوه روکیک به رلشای گوران ده که ویت و میژوش دهری بالا ده گوریت لهو گورانکار به دا (سیگموند فروید) بو دهر برینی بیرو باوهره کانی په نا ده بانه بهر سینکس به جوریک و الیک دته وه که دهری سه ره کی له هه موو هلس و که و تیک و ، بیرکردنه وه به کدا که مروف پی تی هه لده ستی سینکس . تهنانت له حوکمه که پیدا منالی شیر خوره ی له یاد نه کردوه و حوکمی نه وه ده دات که مندالیش مانای سینکس ده زانیت ، ههروه ها هه موو جوره شه رو شوپریک و ناشتیه ک بو هویه که ده گه ریته وه . نه ویش سینکس ! بی نه وه ی هیچ بایه خیک به ثابوری و دارایی بدات و ثابوریک لی بداته وه . وای ده داته قه لم (جوانی و هه ست بزونی دوو بابه تن له سیفه ته کانی جنسی)^(۱)

له واره به وه ده لیت (جوانی هیچ سودنکی نی به وه هیچ پیوستیه کی نی به بو مه بهسته روشنیریه کان)^(۲) ، فروید له بیر

ده چیت یا خود خوی هله ده کات و له بیر خوی ده باته وه ،
که ههست کردن به جوانی پیوسته کی بنه رفی به بو به ره و پیشه وه
چوونی بیرو هوشی مرؤف تالیکدانه وهی وورد بیت و بتوانیت
چاکه و خراپه لیک جیابکاته وه وه هلیان سه نگیئی .

له هه موو سه رده می کدا شاعیران و نووسهران و هونه رمندان
دیوانه ی جوانی بوونه و به شانوباهوی دا هلیان داوه . ثم
هه وه لی فروید به شتیکی ناره او نهنگی داده نی .

ته وه ی گومانی تیدا نی به وه کو له وه و پیش باسان کرد
له هه موو چرخ و سه ده به کدا پیوانه به کی تایه نی هه بووه بو
هه لسه نگانندی جوانی بویه له به ره می هونه رمنده کانیش گوران
هه بووه جوانی و چیزی جوانی به پی ی لایه نگیری چینایه نی
ده گوریت ، چیرنفسکی ی ره خه گری رووسی جوانی شی
ده کاته وه له سه رده می سیزه ره کان به پی ی جیاوازی چینایه نی
وده لیت (خه لکی لادی) ده روانه شوخ و شنگی نیو کومهل
که جوانی تیدا نی به به لکو لشی بیزار ده بن چونکه راهاتون که
(لاوازی) وه ک تاکامیکی نه خوشی یا خود (ناساخی) لیک
بده نه وه نیش کردن ده رفه ت به قه له وی نادات بویه گه ربیت و
کچه جووتیارلیک قه له ویت وه ک نه خوشیک سه بری ده که ن
وه ده لین ته وه (لپرنه) وه خه لکی سه بری پری ده که ن وه که م و
کورته ک ، نایت شوخی گوند دوو ده ست و دوو پی ی بچووی
هه بیت له به ره ته وه ی نیشیکی سه خت ده کات بویه له گورانیه
میله کاغاندا ثم سیفه تانه نین ، به کورنی له وه سنی جوانی ی
نافره ت دا نایینت له گورانیه میله کاغاندا سیفه تیک بو جوانی و
ته ندروستی ته اوو ده رنه برن . هه موو جوانیه ک له ته نجامی ژانی
رلیک و پیک و نیشی به رده و امی دپته کایه وه ، به لام به نی خو
ماندوو کردنیکی زور .

شوخی نیو کومهل زور جیاوازه ، پیشوونانمان گه لی وه چه
ژانیان به نی نیشیکی له شی زور بردوته سر . له گه ل ژانی
ته مه لیدا بو پهل و پوی مرؤف خوینیکی که م ده روات ، به وجوره
له گه ل هه موو وه چه به کدا ماسولکه کانی ده ست و پی لاواز
ده بن و ئیسکه کان باریکتر ده بنه وه ، ته مانه ییش ده بنه هوی
ته وه ی ده ست و پی بچوک بن و ناشرین بن ، به لام ته گه ر
جوانیکی شار دوو ده ست و دوو پی ی گه وره ی هه بیت ته وه
به که م و کوری داده نری یا خود وه کو نیشانه به ک که له بنه ماله به کی
خانه دان نه هاتیه ته خورای⁽¹⁾

گه ر بیت و ئاورلیک له کومهلگای ده ره به گابه نی پیشووی
خومان بده بنه وه چه ند پیوانه به کی جوراو جورمان به رچاو

ده که ویت جوانیان پی هه لده سه نگانند . به هوی خوشی و ئارام
ژانی ده ره به گه کانه وه زور جار وورگ زلو قه له و و روومه
سوور سمیل فش بوون ، ثم جوره رووخساره شیان به جوان
لیک ده دایه وه جووتیارو ره نجبه ره کانیش به هوی نی گاری
کاروباری چری روزهانیهان هه رده م لاوازو باریک و رووته له
ره ق هه لاتوبوون بو ثم سپایانه وه ک دیارده ی ناشرین ده دراه
قه له م ، به راده به ک وای لی هاتبوو گه ر ژنه جووتیارلیک به اتابیه
جلو به رگیکی هاوشیوه ی جلو به رگی ژنه ئاغا که با
بکردبایا ، به زووترین کات ده ده رایه به رلیزه می جنیوو شق
دوایشدا له به ریان ده دراند ، به و بیانوه ی که شایته ی ته و جور
به رگه نین و لی وه شاوه ی ته وه نین ، یا خود بو ته وه ته چون که نه
شته مانای چه سپاندنی که سپایه تیان ده گه به نیت .

هه رده م به جوان ده ووترا به گ زاده و شیخ زاده و سه ی زاه
له لای چینی ژیره ویش که ماره باریک ، ره مزی جوانی بووه
وه ک له م هه لیه سه ته فولکلوریه دا ده رده که ویت :

خه ساری کرد شل و مل

ناو قه د باریکی چاو به کل

عه مری نه مینی ئاغای گول

(ق . . .) قه ویله ی پی ته ستور

بیگومان راستی و دروستی و جوانی نیسین و موتله ق نی
وله گورانندان ، به لام نایت ته وه پشت گوی بخرنیت له هه موو
قوناخ و شوین و کاتپکی تایه نی دا چه ند پیوانه به ک هه
له راستی به وه نریک ده بنه وه زیاتر له چه ند پیوانه
سه نگانندیکی تر . . بویه ته و پیوانه نیسیانه ی که له راستی به وه
نریک ده بنه وه ده بنه پال پشتی چه ند پیوانه به کی نیسی راستی
که دوا به دوا ی خویمان دین به م شیوه ییش یاسای به ره سه ندنا
ده رواته ریوه به پیچه وانه ی ویست و خواستی کونه و بستان
که ده روانه هه موو شتیک وه ک گومیکی مهنگی نی جووله . به لام
ئیمه که یاسای نیسپان سه لاندو پروامان پی هینا مانای ته وه نی
هه موو داب و ده ستور و نریتیک پووجه ل بکه بنه وه به دروه
ده له سه بیان بزاین . حوکمی ته وه بده بن که مرؤف سه ربه سه
له هه موو حزو نه زیکیا و گرنگ نی به له پیناوی به رزه و نه دبنا
به هه موو کارلیک هه لسیت جا کاره که خراپ بیت ، یان باش
ته مه ته و پری مانای هه ل په رستی به به و اتایه ی که مرؤف بوی
هه یه به هه موو بایه ک شهن بکات هه روه ها نیسیه ت ته وه ش
ناگه به نیت که مرؤف پی ی له زه وی بچه قینیت و خوی له هه موو
گورانلیک و پیش که و تنیک نی به ری بکات ، هه روه کو ته و پیاوه ی

لیان پرسی تەمەنت چەندە ؟ لەوە لآم دا ووتی چل سال پاش تیپەر بوونی دەسال هەمان وە لآمی دانەوہ ! وە لآمی کابرا زۆر سەرسورھینەرە بە لآم کابرا پی ی ووتن کە مرۆف دە بیئت ھەر خاوەن قسەو ھەلوئستی خۆی بیئت . . لەھەموو دەمیکدا لای مرۆف نەگۆری ھەلوئستی پەسەند بووہ کوردیش زوو وتوینە (مرۆف دە بیئت یەک رەنگ و یەک دین بیئت) یان مرۆفی نەسەرەوتی بە چیشتی نیسک شوہانووہ کە سەر و ژری بۆ نی یە . (وہ لیام شەکسیر) شاعیری مەزنی ئینگلیزی لە شانۆگەری (رۆمیۆ جولیت) دا ئەم شتە دەست نیشان کردووہ :-

رۆمیۆ : بەو مانگە ی ، کە لە لوتکەکان ولق و پۆی بەرھەمی ئەم دارە ی رۆشن کردۆتەوہ ، سویندت بۆ دەخۆم کە من . . . جولیت : (قسەکە ی دەپریت) نەخیر . بەمانگ سویند مەخۆ ، چونکە ئی سەرەوت و ئی ئارامگە یە ، بە لکو ھەردەم دەگۆریت و خەر دە ئی و وون دە بیئت . با خۆشەو بیستیشت وەک ئەو نە بیئت .

رۆمیۆ : بەج شتیک سویندت بۆ بۆخۆم ؟

جولیت : پیویست بە سویند خواردن ناکات ، ھەرگیز سویند مەخۆ ، یاخود سویند بە ژبانت بۆ ، سویند بە کە سایە ئی پیروز بۆ کە ھەردەم کۆنوشی بۆدە بەم من پروام بەو سویندە ھە یە .^(۷)

لە سەردەمی کۆن دا دیل بگیا یا دە کۆزرا بە لآم لە دوای دا ئەم شیوازە گۆرا ، دیلیان وە کۆ کۆیلە بە کار دە ھینا و وە کۆ ھیزیکی کارکردن و بەرھەم ھینان دە خرایە کار ، تەنانەت فەیلە سوئیکی وە کۆ ئەفلاتوون کۆیلایەتی بە شتیکی ئاسایی دادە نی ، یاخود (ئەرسنۆ ی) فەیلە سو ف دە لیت : خودا دوو جۆرە مرۆفی دروست کردووہ ، یە کە میان عەقل و ویستی پی بە خشیوہ کە ئەویش یۆنانین بۆ ئەو ی بین بە نوینەر لە سەر رووی زەوی و دە سە لآت بە سەر خە لکی کە دا بگرن ، وە دوو ھم جۆریش ئەوانەن کە خودا ھیزی لەش و ماسولکە ی توندتۆل بە لاولوہ ھیچی تری پی نە بە خشیون ئەم جۆرە ییش بریتی لە بەر بەر یە کان کە لە رە گەزی یۆنانی نین ، خوایش بۆ یە بە شیوہ یە کی ناتەواو دروستی کردون تابینە کۆیلە و ژر دە ستە ی جۆری سەریشک و پالیوراو .

بە ھەموو شیوہ یە کیش پیویستە لە سەر یۆنانیە کان ئەم جۆرە مرۆفە بچنە ئەو خانە یە کە بویان دە ست نیشان کراوہ کە ئەویش خانە ی کۆیلایەتی یە^(۸) . پاش ئەم سەردە مە ییش ھەندیک لە ئایینە کان کۆیلایە تیان وە ک شتیکی ئاسایی دە دا یە

قە لەم و کۆیلە یان بە نیو مرۆف دادە نا . . . بە لآم ئەم سەردە مە ی ئیمە کۆیلایەتی نە ک وە ک شتیکی ئاسایی دادە نریت بە لکو وە کۆ کارێکی دژواری شارستانیەت و نامرۆفایەتی سەیری دە کریت و یاسای کۆیلایەتی بە ھەموو جۆرێکەوہ بەر بەرە کافی دە کریت . بە لآم کۆیلایەتی لای رزئەم بۆرژواکان و ئیمپریالیستە کانەوہ ماوہ و پەرە ی پی دە دەن ، بە لآم دوارۆژ ئەرکی لە ناو بردنی ئەو دیاردە یە دە گرتە ئەستۆی خۆی دوای تیکشکاندننی ھیزی ئیمپریالیزم و سەرما یە دار .

پەراویزە کا

۱ - الواقعية في الفن ، سيدني فنكلشتاين ، وەرگێرانی مجاهد عبدالمنعم مجاهد ، الهيئة المصرية العامة للتأليف والنشر ، ۱۹۷۱ ، ل ۲۱۸

۲ - نقد علم الاجتماع البرجوازي المعاصر ، س . ی . پۆیوف ، وەرگێرانی نزار عیون السود ، دار دمشق للطباعة والنشر ، ۱۹۷۳ ، ل ۳۲ .

۳ - الادبوالفن في الاشتراكية ، جان فرقیل ، وەرگێرانی د . عبدالمنعم الحفني مکتبە مدبولی ، ل ۳۳ .

۴ - الحرب والحضارة والحب والموت ، سیکمۆند فرۆید ، وەرگێرانی د . عبدالمع الحفني مکتبە مدبولی ل ۷۰

۵ - ھەمان سەرچاوە و لاپەرە ی پێشوو .

۶ - تطور النظرة الواحدية الى التاريخ ، نووسینی ج . بلیخانوف ، وەرگێرانی محمد مستجیر مصطفي ، دار الکاتب العربي للطباعة والنشر بالقاهرة ، ۱۹۶۹ ، ل ۱۱۷۷

۷ - مسرحية روميو وجوليت ، وليام شەکسپیر ، وەرگێرانی غازي جمال ، مکتبە الثقافة العربية ، ل ۵۹ .

۸ - الأدب اليوناني القديم ، نووسینی د . علي عبدالواحد وافي ، دار المعارف بمصر ۱۹۶۰ ، ل ۳۳ .